

Fundacja Ważka
WROCŁAW

1. ARCHIWIŚCI W TERENIE

OD BADAŃ ETNOGRAFICZNYCH DO MONOGRAFII WSI

Fundacja Ważka prowadzi etnograficzne badania terenowe na całym Dolnym Śląsku. Już jej pierwszy projekt „Prze-twórcy ludowi” (2012) pozwolił na dotarcie do bogatego niematerialnego dziedzictwa regionu. Tak powstało archiwum, na które składają się liczne wywiady biograficzne, fotografie, pamiątki, dokumentacja tradycyjnego rękodzieła, nagrania muzyki i pieśni, a także lokalnie obchodzonych świąt i festynów. W oparciu o zgromadzony materiał, powstały filmy dokumentalne „Dźwięk wspomnień” i „Galicjany”, płyta z muzyką tradycyjną „Od wschodu słońca... Tradycje muzyczne na Dolnym Śląsku” oraz publikacja „Mała monografia Nowej Wsi Lubińskiej”. Publikacja ta jest owocem kilku spośród wielu warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat dolnośląskiego dziedzictwa kulturowego.

Zapraszamy do poznania etnograficznych badań terenowych, jako metody pozyskiwania zbiorów. Pokażemy fotografie, nagrania pieśni oraz relacje wideo z badań i opowiemy, jak zmieniała się struktura gromadzonych przez nas zbiorów. Zaprosimy do rozmowy o specyfice pracy w społecznościach wiejskich, o wyzwaniach związanych z pracą w terenie, jak też o osobach – artystach ludowych – których twórczość i historie życia stanowią podstawę naszego zasobu. Pokażemy przykłady wykorzystania zbiorów w Internecie i poza nim. Przedstawimy również działania animacyjne, angażujące dzieci i młodzież w aktywne poznawanie i twórcze przekazywanie kultury ludowej – na przykładzie warsztatów prowadzonych w Nowej Wsi Lubińskiej.

**Muzyka
Odnaleziona**
WARSZAWA

ARCHIWUM MUZYKI WIEJSKIEJ

ŚWIAT ZAPOMNIANYCH MUZYKANTÓW

Zbiory tworzone były przez Andrzeja Bierkowskiego (malarza, pisarza i badacza kultury tradycyjnej), który od 1980 roku jeździł po wsiach Polski, potem także Ukrainy i Białorusi, dokumentując życie muzyczne wsi. Archiwum Muzyki Wiejskiej to kilkaset nagranych kapel wiejskich (w tym rekonstrukcji), śpiewaczek, opowieści muzykantów o życiu muzycznym i obyczajach – nagrania audio i wideo, fotografie, które są rejestracją podróży etnograficznych i nagrań, fotografie archiwalne robione przez pierwszych wiejskich fotografów, instrumenty, zapiski z badań terenowych. W 2007 roku powstało wydawnictwo Muzyka Odnaleziona, które publikuje książki z materiałami ze zbiorów i płyty z muzyką wiejską, w 2012 roku założona została fundacja Muzyka Odnaleziona. Fundacja zajmuje się opracowaniem i digitalizacją zasobów, które są w jej depozycie.

Zapraszamy do spotkania z tradycyjną muzyką wiejską i poznania historii archiwum oraz publikacji wydawnictwa Muzyka Odnaleziona. Można będzie odsłuchać fragmenty nagrań muzyki ze zbiorów. Fotografie archiwalne przeniosą Was w przeszłość polskiej wsi. Podczas spotkania – w sali B – twórca archiwum, Andrzej Bierkowski, opowie o tym, czym były rekonstrukcje kapel wiejskich – czyli o metodzie swoich badań. Pokażemy tak również filmy z badań terenowych z lat 1980–1990.

**Fundacja Kultury
i Dziedzictwa
Ormian Polskich**
WARSZAWA

ARCHIWUM POLSKICH ORMIAN

Z PIWNIC DO ZoSIA

Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich działa na rzecz ochrony zbiorów, archiwaliów i muzealiów, pochodzących z obszaru dawnych (dziewięciu) parafii ormiańskokatolickich na Kresach Wschodnich oraz rozproszonych archiwów rodzinnych. Powstała z inicjatywy osób zaniepokojonych stanem spuścizny, które niespodziewanie stanęły przed trudnym zadaniem jej ratowania. Jednym z pierwszych miejsc przechowywania zbiorów były piwnice dawnego archiwum diecezjalnego. Fundacja prowadzi Archiwum Polskich Ormian (zasób z okresu XII–XX wieku), które korzysta ze Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej (ZoSIA) i ma swoją internetową odnogę: Wirtualne Archiwum Polskich Ormian (www.archiwum.ormianie.pl). Przyczynia się także do upowszechniania rzetelnej wiedzy na temat historii i kultury polskich Ormian w publikacjach, na wystawach i portalach internetowych oraz do prowadzenia badań naukowych, w tym historycznych i genealogicznych.

Zapraszamy do poznania ormiańskiej kultury i historii oraz prac, dokumentujących ten aspekt polskiej historii. Przybliżymy nasze zbiory w postaci fizycznej i wirtualnej: pokażemy oryginalne obiekty i unikatowe zdjęcia historyczne, zaprezentujemy ormiański strój narodowy – odtworzony na podstawie kolorowej fotografii z początku XX wieku. Ponadto pokażemy, jak prowadzone są prace nad poszukiwaniami genealogicznymi rodziny ormiańskiej oraz jak można wykorzystywać w tych poszukiwaniach Wirtualne Archiwum Polskich Ormian oraz powiązane z nim strony www.wiki.ormianie.pl i www.skarbnica.ormianie.pl. Chętni otrzymają książkowe zakładki z alfabetem ormiańskim i będą mogli dowiedzieć się, jak zapisuje się ich imię po ormiańsku.

**Fundacja
Kossakowskiego**
WARSZAWA

ARCHIWUM CYFROWE „WOJTKUSZKI”

OJCZYZNA BEZ GRANIC

Misją Archiwum Cyfrowego „Wojtkuszki” jest cyfrowe scalenie zbioru rozproszonego na skutek wydarzeń historycznych, jakie przetoczyły się przez tereny dawnej Rzeczypospolitej, oraz praktyczne uruchomienie dobrej współpracy krajów, które w przeszłości dzieliły konflikty. Archiwum „Wojtkuszki” dedykowane jest zbiorom rodu Kossakowskich, zgromadzonym w bibliotece, galerii i atelier fotograficznym w Pałacu w Wojtkuszkach, obecnie na Litwie. Są to m.in. dokumenty archiwalne, korespondencja zagraniczna z XVIII i XIX wieku czy unikatowa kolekcja fotografii, obejmująca ponad 8000 zdjęć. Przemiany polityczne w wyniku obu wojen światowych spowodowały rozproszenie tych bezcennych świadectw wielu pokoleń rodu Kossakowskich pomiędzy liczne instytucje Litwy, Białorusi i Rosji. Jednak prawdziwa ojczyzna, jak pisał Stanisław Kazimierz Kossakowski – nie zna politycznych granic.

Zapraszamy zainteresowanych losami rozproszonych zbiorów i kolekcji polskich dworów i pałaców ze wschodnich rubieży Rzeczypospolitej. Na przykładzie Archiwum Cyfrowego „Wojtkuszki” chcemy przedstawić wyzwania i możliwości „kwerendy cyfrowej”, prowadzonej na terenie Polski, Białorusi, Litwy i Rosji. Pokażemy fragmenty filmów dotyczących rodu Kossakowskich: „Jan Kossakowski. Portret” oraz „Eustachy. Projekt”.

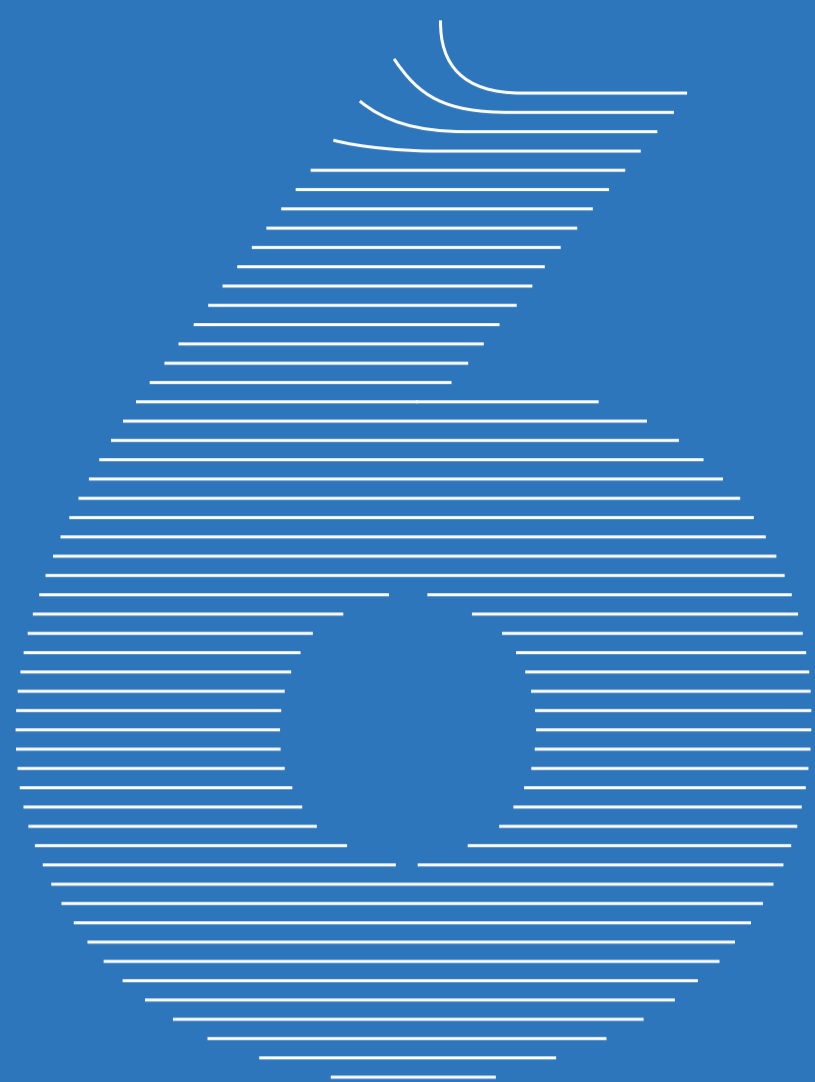
Fundacja
Aby nikt nie zginął
ŁÓDŹ

FILMOWE ARCHIWUM HISTORII OPOWIEDZIANEJ

OD HISTORII MÓWIONYCH DO FILMU DOKUMENTALNEGO

Filmowe Archiwum Historii Opowiedzianej (FAHO) zajmuje się nagrywaniem wideo historii mówionych, dotyczących określonych tematów związanych z Łodzią, a następnie produkcją (na podstawie zebranego materiału) filmów dokumentalnych i ich prezentacją. FAHO powstało w 2011 roku w Łodzi, z inicjatywy trzech osób: historyczki dr Bogny Bohdanowicz, dziennikarki Agnieszki Bohdanowicz oraz operatora Jana Bohdanowicza. Tworzone filmy dokumentalne są ilustrowane starymi zdjęciami, relacjami, grafikami, planami i rysunkami, pozyskanymi od rozmówców bądź w efekcie kwerend w archiwach państwowych. Zespół FAHO zrealizował następujące filmy: „Energopolis. Historia łódzkiej energetyki” (2012), „Stare łódzkie tramwaje” (2012), „U początków. 100-lecie muzeów w Łodzi” (2012), „Podziemna Łódź” (2013), „Strażacy w Łodzi. Ludzie. Służba. Historia” (2014) oraz „Piątek na podwórku, a w niedzielę do parku” (2015).

Zapraszamy do poznania filmowej kroniki „historii opowiedzianej” Łodzi. Opowiemy o początkach naszej przygody archiwalno-filmowej, jej źródłach i doświadczeniu kilku lat pracy. O tym, jak docieramy do mieszkańców Łodzi, aby pozyskać informacje historyczne dotąd niepublikowane i nieudostępniane; jak zebrane materiały opracowujemy przy użyciu technik medialnych (film, fotografia, prezentacja w Internecie), a tym samym tworzymy alternatywne bazy źródłowe do badań nad historią, językiem, rozwojem społecznym, etnograficznymi kulturami miejskimi oraz jak te bazy udostępniamy zainteresowanym. Opowiemy o możliwościach wykorzystania historii mówionych, jako podstawowej tkanki filmów dokumentalnych i pokażemy nasze filmy.

Fundacja Pogranicze

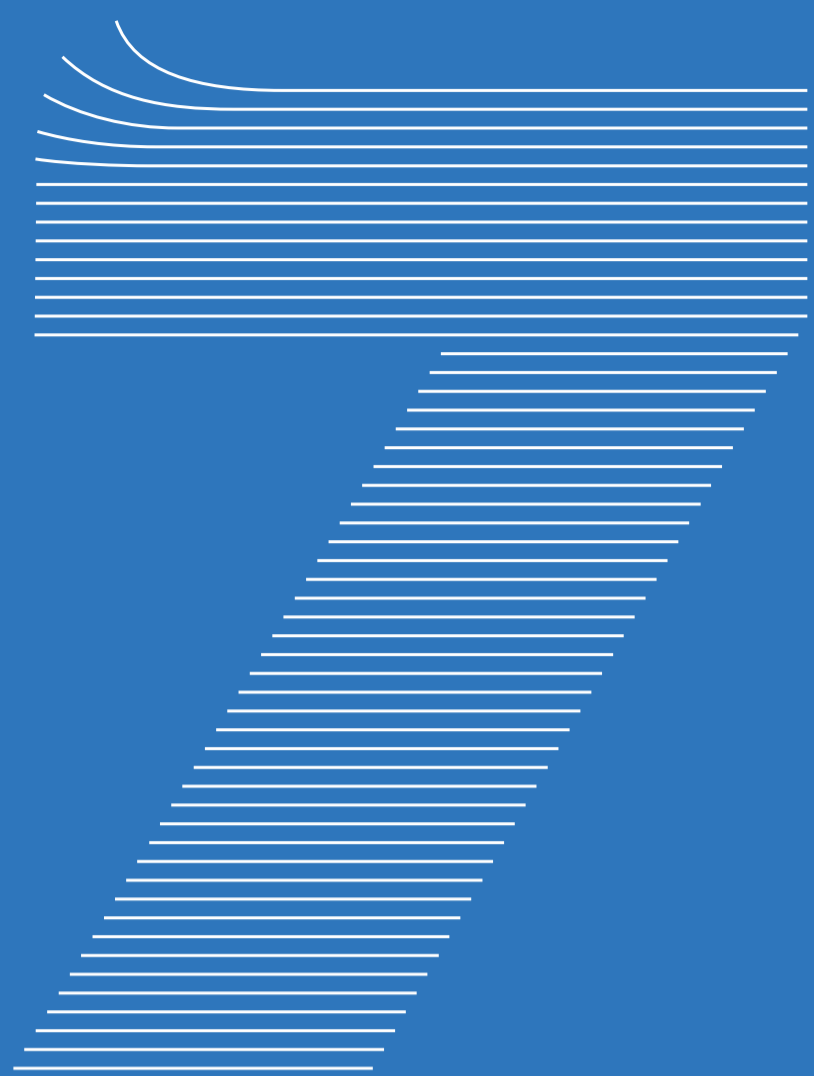
SEJNY, KRASNOGRUDA
(PODLASKIE)

CENTRUM DOKUMENTACJI KULTUR POGRANICZA

OD SEJN DO KAUKAZU

Fundacja Pogranicze pragnie propagować etos pogranicza i budować mosty pomiędzy ludźmi różnych religii, narodowości i kultur. Została założona przez grupę (współpracujących od drugiej połowy lat 80.) animatorów kultury, pracujących wcześniej w teatrach „Gardzienice” (wioska Gardzienice pod Lublinem) i „Stop” (Słupsk), Ośrodku Kultury „Dąbrówka” w Poznaniu (Małgorzatę Sporek-Czyżewską, Krzysztofa Czyżewskiego) i w Gminnym Ośrodku Kultury w Czarnej Dąbrówce na Kaszubach (Bożenę i Wojciecha Szroeder). Zbiory Fundacji dotyczą obszaru Europy Środkowo-Wschodniej, Kaukazu, Azji Centralnej, Rosji oraz Bliskiego Wschodu. Wśród obszarów tematycznych są również te uniwersalne, jak prawa człowieka, tolerancja, ekumenizm, mniejszości narodowe, wielokulturowość, tożsamość, pamięć i in. Zbiory tworzą książki w różnych językach (z dominującymi polskim, angielskim i rosyjskim), czasopisma i wycinki prasowe, filmy, płyty i nagrania audio, fotografie, stare pocztówki, mapy, litografie i plakaty. Obecnie liczą one ponad 170 tysięcy pozycji.

Zapraszamy do poznania niezwykłych kolekcji fotograficznych i filmowych Fundacji Pogranicze. Przedstawiają one m.in. zapisy podróży młodzieży z Teatru Sejnerskiego na tereny przygraniczne, do wiosek polskich w okolicy Lidy w Białorusi czy wiosek pogranicza polsko-ukraińskiego w Polsce. Dotyczą doświadczeń wysiedlenia ludności ukraińskiej na tereny zachodniej Polski, w ramach „Akcji Wiśła”. Kolekcja, pochodząca z Drohobycza, Stryja i Truskawca, przedstawia rekonstruowanie świata wielokulturowych tradycji przedwojennej Rzeczypospolitej. Dwie kolejne to materiały audio/wideo zgromadzone w czasie 22 lat pracy Pogranicza – prezentują spotkania, wywiady i rozmowy z Tomasem Venclovą, a także wspomnienia o życiu i twórczości Czesława Miłosza oraz filmy zarejestrowane podczas spotkań „Pamiętanie Miłosza”, odbywających się corocznie (od 2005) w Krasnogrudzie i Sejnach, w rocznicę śmierci poety. Wreszcie kolekcja filmowa „Ludzie Pogranicza” – zapisy rozmów, wypowiedzi i spotkań z pisarzami, naukowcami, ludźmi kultury, którzy gościli w Pograniczu lub uczestniczyli w jego programach od lat 90.

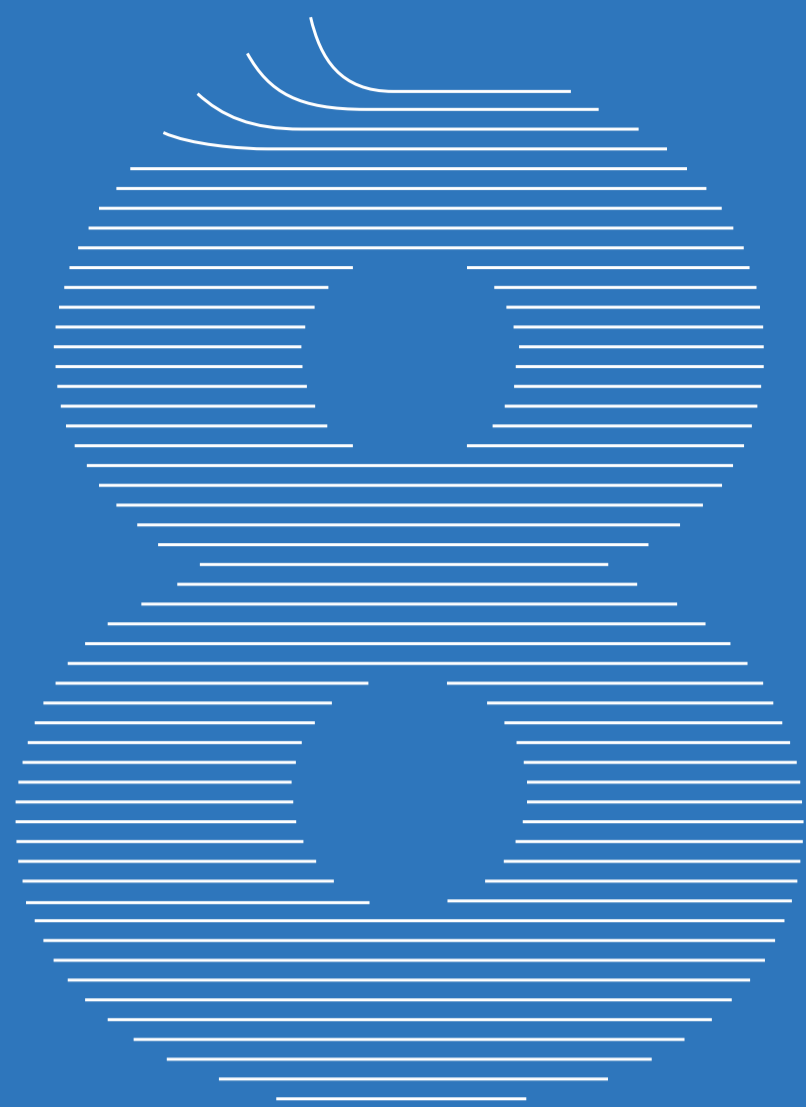
**Łódzkie Stowarzyszenie
Inicjatyw Miejskich
Topografie**
ŁÓDŹ

MIASTOGRAF.PL

CYFROWE ARCHIWUM PAMIĘCI ŁODZIAN

Miastograf.pl to portal, któremu przyświeca idea opisanie miasta na wielu poziomach, a co najważniejsze – geograficznego przypisania treści do miejsc, których dotyczą. To jednocześnie cyfrowe archiwum materiałów o Łodzi, działające na zasadzie portalu społecznościowego. Umożliwia poznanie miasta nie tyle przez pryzmat informacji historycznych, jakie można znaleźć w przewodnikach, ale przede wszystkim poprzez historie zwykłych łodzian, które – połączone ze sobą – tworzą obraz codzienności, często umykającej historykom. Pomysłodawcami i koordynatorami portalu są socjologowie, kulturoznawcy i geografowie związani z Łodzią, członkowie Stowarzyszenia Topografie. Obecny kształt portalu uzyskał w 2014 roku (jest to jego czwarta wersja). Można tu znaleźć m.in.: wspomnienia, pamiątki z domowych archiwów i prywatnych kolekcji łodzian oraz doniesienia z prasy.

Zapraszamy zainteresowanych historią Łodzi oraz funkcjonowaniem archiwów, jako portali społecznościowych – opowiemy o wyzwaniach związanych z budowaniem portalu dedykowanego historii i tożsamości lokalnej. Zaprezentujemy Miastograf.pl i jego najcenniejsze zbiory, wynik wieloletniej pracy Stowarzyszenia Topografie.

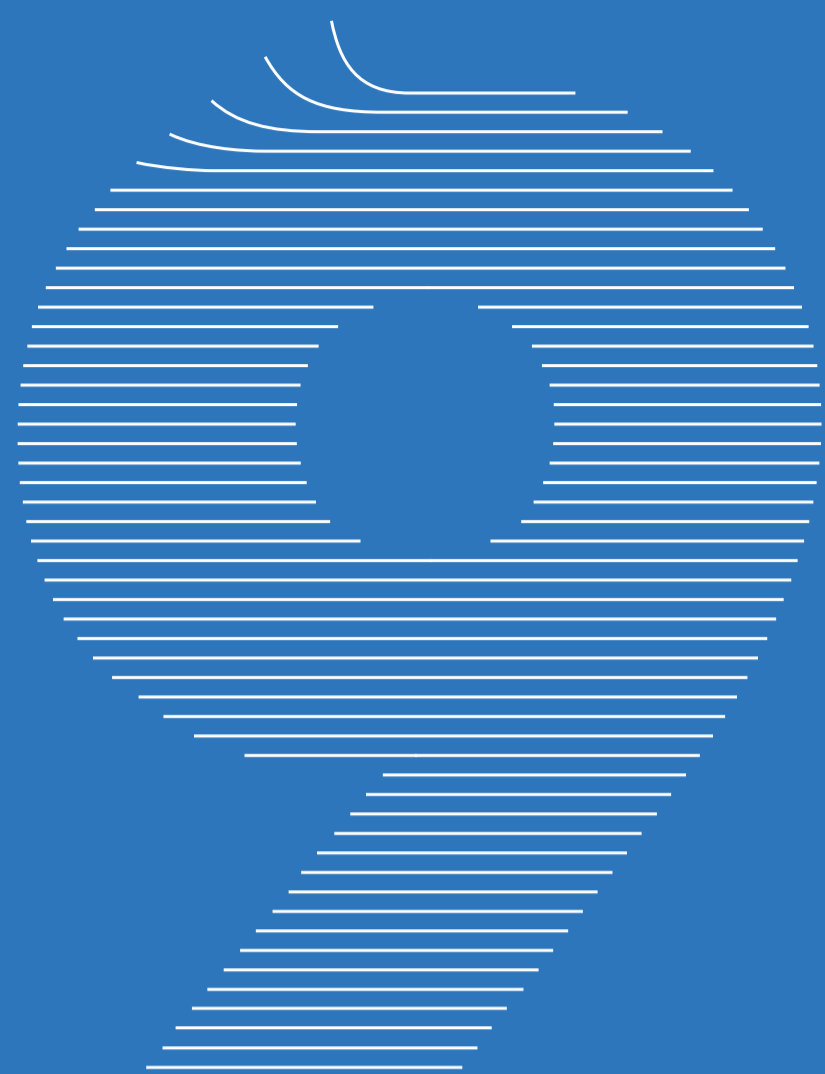
**Fundacja Generał
Elżbiety Zawackiej.
Archiwum i Muzeum
Pomorskie Armii
Krajowej
oraz Wojskowej
Służby Polek**
TORUŃ

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

UPAMIĘTNIANIE PRZEZ POPULARYZOWANIE

Najcenniejsze zbiory Archiwum i Muzeum Pomorskiego Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek to materiały relacyjne, dotyczące konspiracji pomorskiej 1939–1945, Wydziału Łączności Zagranicznej KG ZWZ–AK oraz wojennej służby Polek, gromadzone od lat 60. przez założycielkę, byłą oficer AK – Elżbietę Zawacką. W latach 80. Zawacka, skupiając wokół siebie kombatanów i badaczy II wojny, zaczęła gromadzić także materiały na temat wojennej konspiracji na Pomorzu. Obecnie zbiory Fundacji to 7200 teczek osobowych, kilkaset eksponatów muzealnych i kilka tysięcy fotografii. Fundacja wydała 64 publikacje naukowe i popularnonaukowe, zorganizowała 30 konferencji i przeprowadziła około tysiąca prelekcji i warsztatów historycznych dla dzieci i młodzieży; ufundowała kilka pomników i obelisków, kilkanaście tablic pamiątkowych. Zbiory są stopniowo digitalizowane i udostępniane online, a popularyzacja i upamiętnianie działalności niepodległościowej Polaków przyjmuje coraz to nowsze formy, takie jak mural czy puzzle dla dzieci.

Zapraszamy zainteresowanych dziejami wojennej służby Polek oraz konspiracją na Pomorzu podczas II wojny światowej. Opowiemy o heroizmie, jakim wykazywały się wówczas Polki, walcząc o niepodległość Polski oraz o trudach konspiracji na wcielonym do Rzeszy Pomorzu. Przedstawimy wybrane materiały relacyjne, zdjęcia i muzealia gromadzone przez jedyną kobietę cichociemną, założycielkę Fundacji – gen. Elżbietę Zawacką. Zaprezentujemy nasze wydawnictwa oraz opowiemy o metodyce pracy dokumentalisty naszego archiwum.

**Stowarzyszenie
Lokalna Grupa Działania
NAD BZURĄ**
PLECEWICE (MAZOWIECKIE)

„BOHATEROWIE BITWY NAD BZURĄ”

ODKRYWANI WSPÓLNYM WYSIŁKIEM

Portal „Bohaterowie Bitwy nad Bzurą” powstał w 2010 roku, aby w nowoczesny i niekonwencjonalny sposób uczcić pamięć żołnierzy Wojska Polskiego i osób cywilnych – ofiar i weteranów największej bitwy kampanii wrześniowej 1939 roku. Wraz z portalem powstało wirtualne archiwum, które obejmuje obecnie kilka tysięcy skanów fotografii i dokumentów oraz zapisy licznych wspomnień i relacji, związanych z uczestnikami działań wojennych. Archiwalia są udostępnione w ramach biogramów osób prezentowanych na portalu. Archiwum współtworzą członkowie rodzin upamiętnionych, historycy i pasjonaci historii, archiwiści, genealodzy oraz kolekcjonerzy. Wszyscy zarejestrowani użytkownicy portalu mają możliwość uzupełniania zasobu, aby ocalić od zapomnienia często anonimowych bohaterów. Każdy z nich to odrębna historia, którą warto odkryć.

Zapraszamy zarówno osoby zainteresowane historią II wojny światowej – ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń kampanii wrześniowej 1939 roku, jak i pasjonatów dziejów regionalnych oraz genealogii. Przedstawimy zasady funkcjonowania portalu wraz z jego archiwum online. Opowiemy, w jaki sposób pozyskujemy, opracowujemy i udostępniamy zbiory naszego archiwum. Pokażemy najciekawsze z nich na specjalnie przygotowanej plan-szy informacyjnej.

Fundacja TRES
ZBĄSZYŃ (WIELKOPOLSKA)

ARCHIWUM FUNDACJI TRES

HISTORIA ZAKŁĘTA W SZKLANYCH NEGATYWACH

Celem działalności Fundacji TRES jest upowszechnianie idei międzykulturowości, promowanie działań na polu kultury, sztuki i edukacji, wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Fundacja realizuje wiele projektów dokumentacyjnych i multimedialnych na rzecz aktywizacji i rozwoju społeczności regionu Kozła i miasta Zbąszyna. Prowadzi także działalność wydawniczą. Archiwum Fundacji TRES przedstawia przede wszystkim historię Zbąszynia zapisaną na szklanych negatywach. Powstało ono w latach 80., kiedy szczęśliwym zbiegiem okoliczności zbąszyński fotograf i regionalista Kazimierz Olejniczak natrafił na zbiór szklanych negatywów Constantego Sikorskiego. Niemiecki fotograf prowadził swoje atelier w Zbąszyniu od końca XIX wieku do 1945 roku. Ocalony, wyjątkowo bogaty zbiór prezentuje prawie wszystkie aspekty życia lokalnej społeczności. Obecnie na stronie internetowej www.szklanenegatywy.pl udostępniono ponad 1200 negatywów. Prezentowano je już na kilku wystawach, m.in. „Zapomniane twarze Powstania Wielkopolskiego” i „Prowincja w centrum – Wielkopolska wieś na szklanych negatywach” oraz w ramach projektu „Do zobaczenia za rok w Jerozolimie” – na temat deportacji polskich Żydów w 1938 roku do Zbąszyna.

Zapraszamy na stoisko, gdzie obrazy lokalnej społeczności Zbąszynia posłużą pokazaniu wycinka historii fotografii. Pokażemy stary drewniany aparat na szklane negatywy i przykłady szklanych klisz. Opowiemy, jak dawna technika wpływała na typ obrazu, jaki się zachował na szklanych negatywach i dlaczego stara fotografia jest dla nas źródłem wiedzy o przeszłości – innym niż współczesna fotografia „o dniu wczorajszym”. Zaprezentujemy portal www.szklanenegatywy.pl oraz możliwości przeszukiwania informacji.

**Instytut Historii
Głuchych
„Surdus Historicus”**
WARSZAWA

ZAPOMNIANI Z ZAPOMNIANYCH

WYSTAWA O HISTORII GŁUCHYCH

Instytut Historii Głuchych „Surdus Historicus”, założony w 2012 roku, zajmuje się m.in. gromadzeniem, opracowaniem i popularyzowaniem historii Głuchych, zamieszkujących tereny polskie. Dzieje Głuchych kryją wiele niesamowitych opowieści, pokrytych grubą warstwą kurzu.

Zapraszamy do obejrzenia wystawy, pokazującej historie ludzi niesłyszących i ich przyjaciół. Przedstawieni tu zostali działacze żydowskiego środowiska Głuchych w II Rzeczypospolitej, m.in. Jakub Wajtzblum – niesłyszący właściciel firmy „Snycerpol” i ojciec Estery Wajtzblum, uczestniczki „buntu Sonderkommando” w Krematorium IV, ukaranej śmiercią. Henryk Łabęcki był natomiast jednym z najznamienitszych działaczy środowiska Głuchych w Warszawie. Maria z Łopieńskich Rogowska, córka Jana Łopieńskiego – założyciela słynnej pracowni brązownictwa artystycznego w Warszawie) – i siostra Braci Łopieńskich, była prezeską Polskiego Związku Towarzystw Głuchoniemych oraz Chrześcijańskiego Towarzystwa Głuchoniemych „Opatrzność” w Warszawie. Jerzy Rogowski, mąż Marii z Łopieńskich, był niezwykle zasłużony dla ruchu społecznego Głuchych końca XIX wieku i pierwszej połowy XX wieku.